

LO CRIT D' ESPANYA

SETMANARI CARLISTA ILUSTRAT

PREUS DE SUSCRIPCIO:

EN BARCELONA: trimestre 1 pesseta
 FORA: idem 1'25 »

ULTRAMAR Y EXTRANJER
 trimestre 2'50 pesseta

— Número solt: 5 céntims —

ADMINISTRACIÓ:

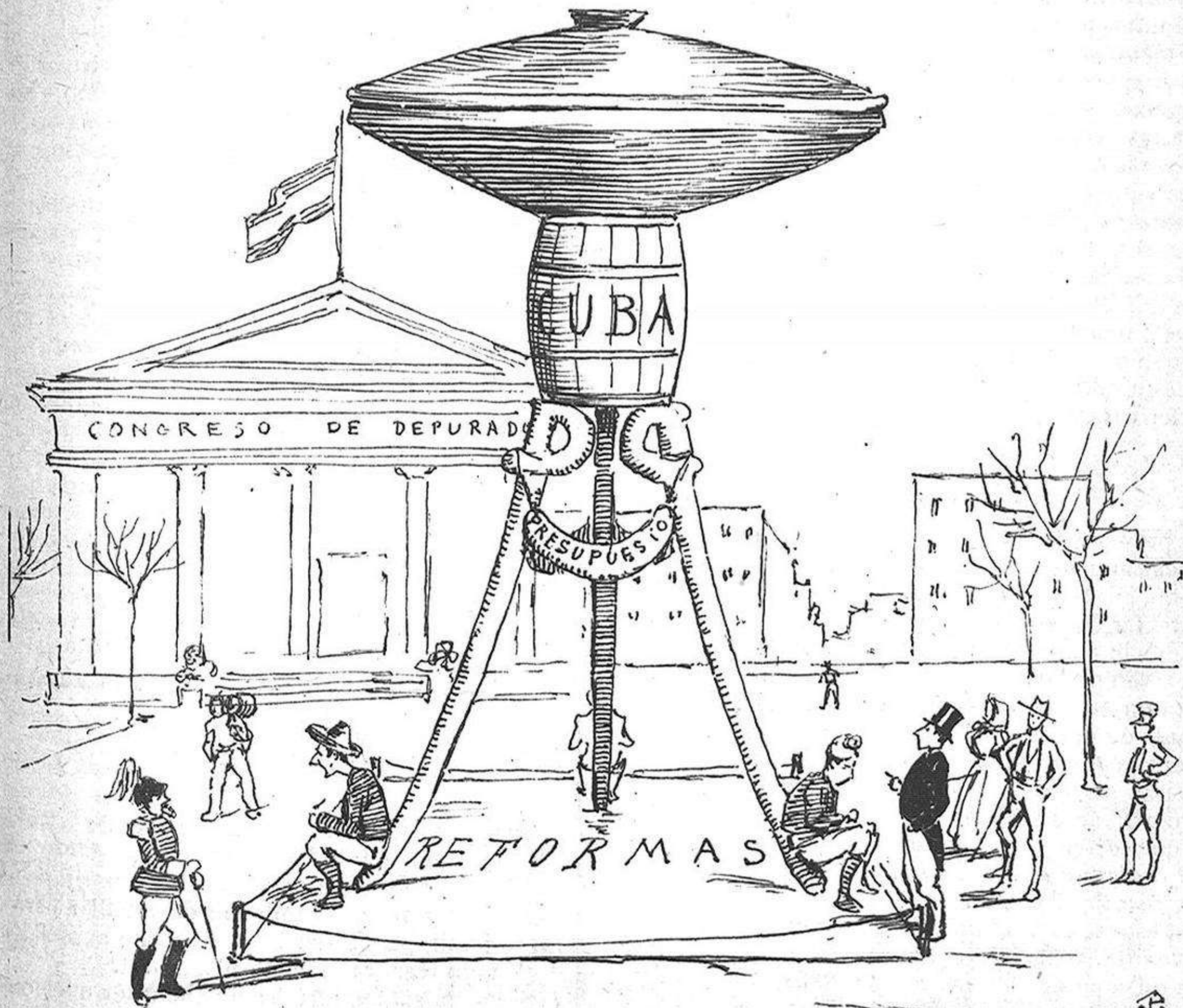
EN LA BIBLIOTECA TRADICIONALISTA
 Ronda Universitat n.º 14

APARTAT DE CORREUS, N.º 147
 ahont se dirigirá tota la correspondencia

— Número atrassat: 10 céntims —

III. Barcelonesa. S. P. 56.

LO CRIT D' ESPANYA á n' els admiradors de 'n Cassola

Haventse armat gran tabola
 per un monument d' efecte
 nosaltres dém eix projecte
 pe 'l del general Cassola.

EPÍSTOLA A FLORDELIS

Intim amich: ni sols vull saludarte;
 ¡vésten allá á la Porra!
 no tinch al pit prou cor per envejarte.
 T' envejo perque tu pots passejarte
 per la Ceca, la Meca y Vall d' Andorra.

L' obligació per tú no es més qu' un *mito*,
 y al tombar un carrer ja no 't recordas
 del que t' han dit, ó bé t' importa un pito;
 perque també sabs fer oréllas sordas,
 y com que tu ets tan payo,
 de la capa d' amich sabs ferne un *sayo*.

Desde allá hont l' Ebro mort fins á la falda
 del alt Montseny; pobles hont es carlista
 des lo rectó' y l' alcalde
 fins al últim marrech que 's pert de vista,
 tu ho recorras com bon excursionista.

Per lo que tu me dius, veig qu' á la trassa
 no llegeixes periódichs
 y no estás enterat de lo que passa,
 no sabs res de política,
 sols en viatjar t' engrescas,
 y no sabs qu' aquí estém de tal manera
 y 'n passen de tant frescas
 que 'l més calent de tot deu ser l' ayguera.

Tot lo més culminant vull explicarte
 ab tres ó quatre ratllas;
 ja sé que no podré pas espantarte
 perque tu sabs molt bé arronsar espatllas
 y no fer cas de res.

.*

Es de 'n Cassola,
 de lo primer que 't parlo 'n ma *epistola* (1).
 Los seus amichs més íntims y familia,
 aixís qu' ell va morir, ab tot recato
 van tractar d' aixecarli alguna estàtua
 en públich: com si aixó fos fe' un retrato:
 y d' ell van parlar fort perque 's pensessin
 qu' era un gran home y no li fessen guerra;
 pró ants de que 'l monument l' hi comensessin
 ell per son *propí pes* ha anat per terra.

Passan per glorias d' or moltes personas
 que ni arriban á plata,
 com que corren pe 'l mon tantas patronas
 que á *cualquier cosa llaman chocolate*....

La historia d' una gloria
 queda escrita en las fullas de la historia,
 y al llegirla las rassas venideras
 dirán qu' aquestas glorias son *pasteras*,
 y també podrán dir son de manteca
 las glorias d' aquest poble que 'ls aixeca.

(1) Per trobar consonant, moltes vegadas
 los versos 'ns fan dir animaladas.

Tu ja sabs qu' hi há escriptors que 'ls hi han dat nota
 y que 'n las lletras son una epidemia,
 perque al últim, de res ne saben *jota*;
 també sabs qu' aquests van á la Academia
 y cobran, per anarhi, una cuota.
 Donchs sabent tot aixó, no 't dará pasme
 si 't dich qu' ara fá poch van deixá entrarhi,
 més ben dit: lo van rebre' ab entusiasme,
 á un tal Comelerán, á un partidari
 acérrim, segons sembla, de las ostras,
 que després de dinar cada mitj-día,
 si acás li vé de gust, deu menjar postras.

Deu ser com 'n Cassola, qu' era célebre
 perque era afortunat en loterías,
 sinó qu' aquest la fama haurá trobada
 sent d' empresas de toros ó tranvías.

.*

¿Sabs que las bugaderas
 que rentan roba allá al *salón de ciento*
 arriban á posá' á quarto las peras
 y trauben draps al sol qu' es un contento?
 Donchs sí; 'l senyor Maciá no está per festas
 y li están dant alegre serenata
 unas quantas protestas
 d' uns concejals que sabsen parlá'n *plata*;
 ¡y que cap d' ells per enrahonar 's descalsal
 encara que molt tema ab cap punt versa,
 qu' aquí hi há *plata bona* qu' es ben falsa
 y plata viceversa.

.*

Diuhén molts fusionistas
 que convé pe 'l país cambiar de pasta
 y que convé que baixi ja 'n Sagasta;
 ¡vaja, si son bromistas!
 ¿ara es quant se 'n adonan?
 Si va de serio, es ximplería doble
 perque aixó qu' ara diuhén
 ja fa molt temps qu' ho sab molt bé lo poble,
 y sab que li convé, pró en gran manera,
 cambiar de pasta y hasta de pastera.

.*

No 't dich res més avuy; si tornas prompte
 te 'n diré una renglera
 que tu mateix no t' en sabrás dar compte.

ANGEL ROMÁNTICH.

L' ÚNICA SOLUCIÓ

PRÓXIMAMENT cumplirá un mes de la *huelga* que
 comensá lo día primer de maig.
 Desde allavors que las autoritats no han
 cessat un sol moment de treballar pera conjur-
 rar lo perill, pera posar lo peu á rotllo al socialisme.

¿Y quin resultat prácticich n' han tret?

Si volém ser imparcials; si volém ser quelcom pen-
 sador; si estudiém, en una paraula, á fondo la qüestió,
 deduhirém que la *huelga* continua, que 'l perill es inmi-
 nent, que no hem adelantat gens ni mica.

Are si 'ns fixém en las apariencias, y en lo bombo y
 llustre que 's donan las autoritats, no haurém de des-

fernos precisament en elogis com en Mafé y Flaquer en lo *Diario de Barcelona*, elogis tant intempestius com servils; però sí haurém de fer constar que per are la *huelga* es acabada.

Creyém y demostrarem molt lleugerament que la *huelga* continua encare. O si no, ¿qué han fet las autoritats? ¿S' han arreglat del tot patrons y operaris? Molt lluny d' aixó.

Las primeras, ensenyant forsas y més forsas per una part, y diplomáticamente per l' altra, han lograt fer desaparèixer l' *huelga* de carrer, han obtingut alguna que altre transacció molt passatjera.

Los patrons, amos y operaris están avuy com ahir; de la mateixa manera.

Tením que molts oficis no han trobat encare una solució. Y 'ls que la trobaren s' aguantan per un fil. Per de prompte tením que 'ls conductors y cotxeros dels tranvías haurán de subjectarse á las condicions antigas si volen treballar.

¿Cóm es aixó? dirán vostés. Precisament perque lo motiu principal de la *huelga* no está en treballar vuyt ó deu horas, sino que té un altre origen.

Aquest origen vé de lluny: de la lluyta entre 'l capital y 'l treball; entre 'l que las més de las vegadas vol enriqueixre ab la sanch del pobre y aquell que, cansat de sufrir, juga 'l tot pèl tot, afirmant que pera viurer sa vida es preferible morir.

Falta al obrer la verdadera resignació pera soportar sa desgracia, y sobra orgull al rich, gracias al que olvida que pot algun jorn trobarse en lo cas de treballar nit y día pera guanyar lo pa.

Lo capitalista té també rahó de queixarse, puig fa ja molts anys que, lluny de trobar amparo en nostres Guberns, veu perjudicats sos interessos y carregadas constantment y d' un modo exorbitant las contribucions y 'ls impostos.

Tením, donchs, que deixar desarrollar la qüestió. Hem sentat las premisas. Es natural y lógich que vingue la conseqüencia.

A pesar de tot lo fet aquestos días, no hem adelantat gens ni mica: hem tirat un vel sobre lo passat, y res mes.

Advertint que no's pot demanar més, perque res més hi havia que fer.

Es precipitarse lo que fan alguns periódichs: cantar victoria.

Lluny tot aixó. Lo periil existeix.

Y vindrá á son día.

No preteném espantar á ningú.

No fem profecías.

Sentém fets y deduhím conseqüencias.

Las víctimas de la revolució d' antany, digueren un día al caurer feridas; *hodie mihi, cras tibi*.

Avuy está amenassada de mort l' aristocracia del diner, que no 's vol convencer de que cap sistema liberal pot garantir sos drets, puig lo Lliberalisme moderat y l' avansat son tan enemichs del capital com del obrer.

La solució pera aquestos conflictes, ¿quí la pot donar? Sols la política carlista.

EQUIS.

NOSALTRES

Tants sistemas s'han probat
Ab mal éxit, com veyém,
Que 'm sembla fora acertat
Enseijar lo resultat
Del que naltres defensém.

Y no sols prudent sería,
Sino que hasta fora just;
S' ha enseijat tot lo que havia
Del madú á la pilleria,
¡Que'ns donguin, pues, aquest gust!

No gayre temps, no..... una anyada,
Que ab aixó ja'n tením prou;
Lo temps de dá una escombrada
Á aquesta nació corcada,
Y tot quedarà com nou.

Comensém per sentá al T.....
Á Don Carlos, nostre R.,
Y ja tením, jo os ho abono,
Fora aquest trist abandono
En que avuy está la lley.

Essent lo Rey responsable,
De la lley lo primé esclau,
La lley será inexorable
Y's castigará al culpable,
Tant si es Pere com si es Pau.

La llista civil será
Tal com permeti 'l pais,
Y si aquest no pot pagá,
Tampoch lo Rey cobrará;
¿S'ha fet may fins ara aixís?

Lo Rey dels vassalls es pare,
Y 'l pare que en los perills
Á sos fills gira la cara,
Ab tal procedir declara
Que es indigne de sos fills.

La política, aquest cranch
De las modernas nacions,
Que forja en son ruhí banch
Desde'l més petit estanch
Hasta las grans direccions;

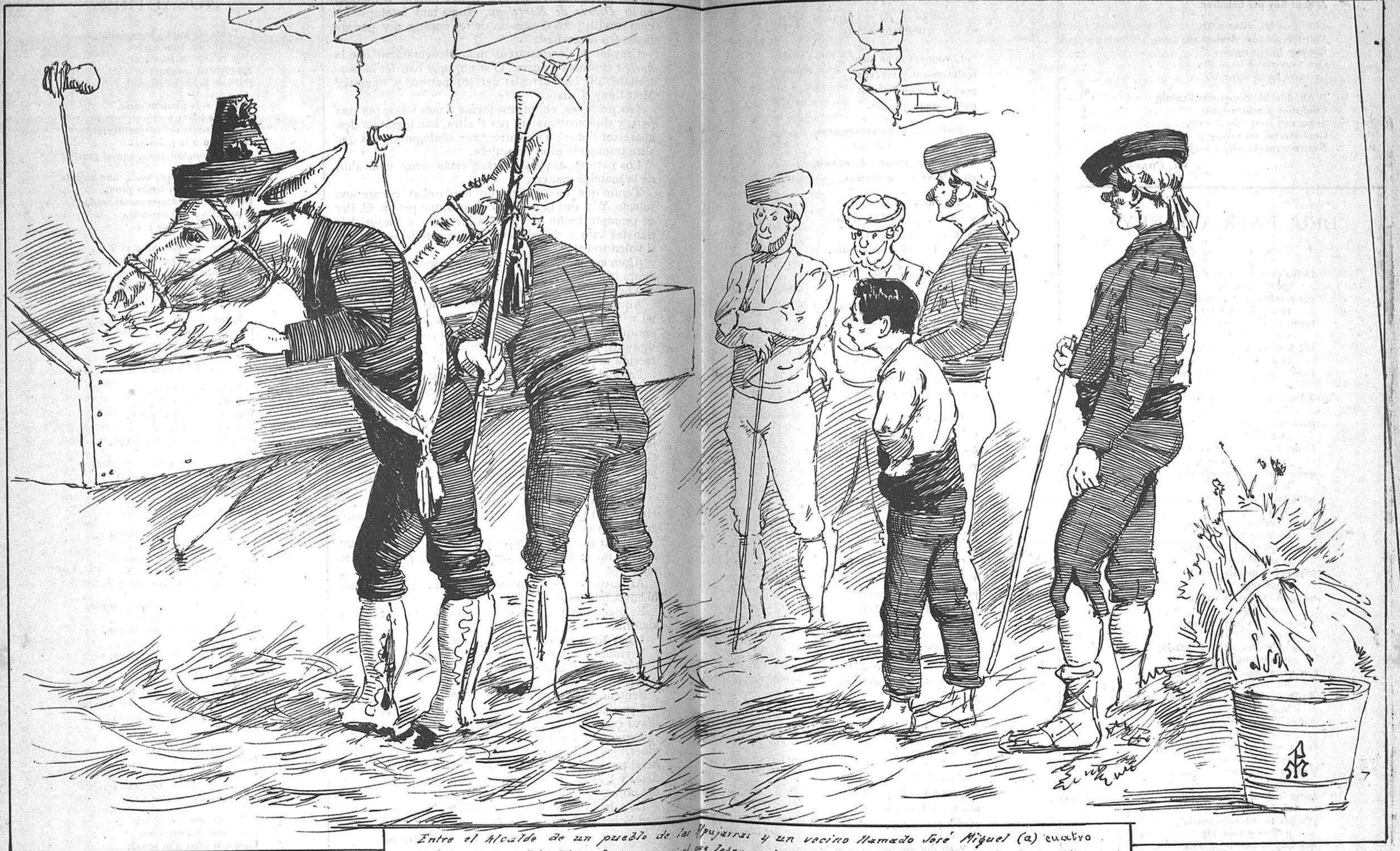
Aquesta vinya hont sols medra
Lo qui aixeca més la veu,
Lo *fantoche* á qui no arredra,
Ni de l' enveja la pedra,
Ni del honrat lo menyspreu;

Aquest caos de paraulas
Que gegants fa als més petits,
Que fa honrats als que son maulas
Y sabis als que en las taulas
Del café saben dar crits;

Aquest vri que las arterias
Corromp del cos social,
Que sols s'entreté en miserias
Y en tractant de qüestions serias
Las deixa passar per alt,

La influencia acabarà
Ab nostre R.. de debó,
Oposició prou n'hi haurá;
Mes Don Carlos la fondrá
Com bombolla de sabó.

Y sens la plaga del día,
Sols s' imposará 'l valer
¿Que un té mérits? se'l premia,

1 Gaceta de "El Diluvio"

Entre el Alcalde de un pueblo de las Ypujarras y un vecino llamado José Miguel (a) cuatro arcobos, se apostó diez duros para el que lograse de entre ellos comer antes el pienso de una caballería mayor.

Llorada á efecto la apuesta de varios festigos en cuyo número se encontraba el veterinario, como peñón, salió vencedora la autoridad, que llegó hasta á lamer el establo con satisfacción asnal, obteniendo una ovación.

¿Que un té *labia* y picardía?
 A Sant Boy per baladrer.

Y aixís las cosas á tó,
 Vull dir, tal com deuen sé,
 Aquesta infelís nació
 Que avuy no té tó ni só
 Cremará hasta sense blé.....

Au, donchs, comensém l'ensaig
 Conforme á nostre desitj,
 Si no surt com dihent vaig,
 Confessarém sens empaig
 Nostre error de mitj á mitj.

DR. CHAS-CAS.

DEU, PATRIA Y REY

CANSÓ GUERRERA

Dalt del puig n'está de guardia
 garrít doncell;
 per servir está á la patria,
 Deu y á son Rey;
 l'endemá n'entra en batalla:
 son cor no tem,
 ni'l foch de la metralla,
 ni del acer,
 lo cop que las portas obra
 del fret carner.
 Ell sab bé que té una mare
 que pensa ab ell... ..
 ¿mes qu'es devant la patria,
 Deu y'l Rey?
 Demunt son pit uná imatge
 ben fort n'estreny,
 que recort es de sa aymada
 la pobre Bel;
 quan en lo combat estigas,
 pensa, digué,
 que ne va ab tu la María,
 mare de Deu,
 y que aquí per tu li prega
 la pobre Bel.
 ¡Ay, pobre mareta meval
 demá potser
 qu'occit en terra n'estiga
 vostre fillet,
 y ja may més puga véure
 ma aymada Bel;
 ¿mes qu'es devant de la patria,
 tot aixó qu'es,
 per qui al morir ne defensa
 son Deu y al Rey?
 Al lluny s'ouhen ja cornetas,
 lo día neix;
 per la lluyta ja s'apressa
 tota la gent;
 fers remors al lluny ja s'ouhen;
 se alsal doncell
 y ab lo sant amor de patria,
 son pit encés,
 romp lo foch y ferm ne crida
 ab fort accent:
 ¡Va per tu, adorada patrial
 ¡per tu y mon Deu!
 que may es perdre la vida
 si's pert pel Rey.

A.

COSAS DE NENS

QUENTO VELL.

L' Antonet es un xicot
 molt crescut y espavilat;
 però que fá un disbarat
 cada vegada que pot.

Aixís com hi han altres nens
 qu'al sortir d' estudi sols
 se 'n van pe 'l carrer á dar vols,
 ell se 'n va á casa correns,

fa l' amistat á la mare,
 y sempre, aixís qu' ha arribat,
 ja té 'l cistell arreglat
 per portá 'l diná á son pare.

Com qu' es bastant llatiné,
 per lo camí sol tastarn;
 se menja algun tall de carn,
 ó un tall de 'l que li vé bé.

Aixís ho feya cada día,
 tot caminant xano-xano;
 com que 's menjava un tall nano
 son pare no ho coneixia.

Peró un día, no sé si era
 qu' estava més ben cuynat
 ó qu' ell no havia esmorsat,
 va menjar de tal manera

que á la fi y al cap-de-vall
 tot menjant, lo papanatas
 se va acabar las patatas
 y 's va cruspí l' últim tall.

Cuan ja ho tenfa menjat
 va pensá': avuy lo meu pare
 prou me desfará la cara
 al trobá 'l diná acabat.

Y al cap d' una bona estona
 de buscá' 'l modo apropiat
 per no rébre un estofat,
 se 'n va pensá una de bona.

Ell camina que camina
 ab la cistella tapada;
 com que ab la que té pensada
 cap mal-de-cap l' amohina.....

Pró al arribá allá, llavoras
 se posa á plorá', y son pare
 al sentirlo li diu:—Y ara,
 ¿qué 't passa, noy, de qué ploras?

Y ell diu, tot fent lo poruch:
 —Lo dinar se m' ha vessat,
 y no més he arreplegat
 aquesta mica de such.

ANGEL ROMÁNTICH.

NOSTRE LEMA

Mos pares me l' ensenyaren,
y aquest lema m' inculcaren
fins á dintre de mon cor.
Si may á la lluyta 'm crida
m' hi llançaré desseguida
ab un crit de patri amor.

Y ab la boyna al cap posada
y l' arma ben carregada
de grapats d' unses de plom,
guerregaré plé de sanya
cridant: visca Deu y Espanya
y Don Cárles de Borbón.

Traveçant monts y collades,
passant rius y fondolades
fins hont me diga aniré;
sufriré totes les penes
y la sang de dins mes venes
gota á gota hi veçaré.

NARCÍS DE FONTANILLES

Gerona, Maig de 1890

CRIDORIAS

Avuy día qui no se aconsola es perque no vol.

Un setmanari escanyolit de Vich felicita en un dels seus últims números al seu colega d' aquesta ciutat perque, segons lo primer, fou qui publicá noticias més frescas referent á l' última *huelga*.

Ignorém l' efecte que l' hi haurá causat al *Diari* de aquesta ciutat l' anterior noticia; però creyém que haurá estat d' una solemne rifada.

Perque haurá pensat que ell pera donar noticias telegráficas se veu precisat á copiar las que publica *El Noticiero* la nit anterior.

Y tractantse de la *huelga*, lo pobre malament podia adelantarse quan sortí sempre després dels demés companys.

Que 'ls carlistas posin de tant en tant los punts sobre las *is* á certas publicacions, se explica.

Peró que se 'l rife un germá de la confraria, per més que sia rural com lo de Vich, no té nom.

·*·

L' aludit diari preté posar una pica á Don Cárlos perque usa la frase *incondicionalmente* en una carta dirigida á Cevallos.

Y apoyantse en l' autoritat del *Diario de Barcelona* diu que 's un acte d' adulació.

Deixant apart que certs polítichs tráfugas han prestat no poch incens á la esmentada senyora, ¿que 'ls hi sembla aixó de que tot un íntegro admeti l' autoritat d' un católich lliberal?

Aquí á Barcelona s' ha inaugurat fa poch un nou Círcul titulat de la Juventut conservadora lliberal.

Está enclavat dintre del que existía fa temps.

Peró segons sembla la joventut que hi figura es nominal.

Que es de l' única manera que tenen importancia los conservadors á Barcelona.

Si algun jove de figura perteneix al nou Centre, es perque espera desempenyar algun paper quan pugi al poder lo partit de don Antón.

Aixís nos ho feu constar un dels socis.

·*·

Fins are el centre del parlamentarisme era á Madrid.

Peró are s' ha traslladat á Barcelona.

A la casa gran.

Ahont se donan uns escándols que n' hi ha pera llogar cadiras.

Lo partit de la conjura formada per los tinents de alcalde vol pujar á las barbas del Alcalde.

Perque aquest administra pel poble.

Y no pels regidors.

·*·

Com ja saben nostres lectors, lo día 10 de Juny celebra sos días Donya Margarida de Borbón.

Aixó vol dir que lo próxim número de nostre setmanari deixarà enlluhernat al qui 's gastí 10 céntims.

Tot ell estaré dedicat á l' augusta duquesa de Madrid, y nada menos que lo tiratge será ab colors.

En fi, que per més que costi 10 céntims, no ni haurá per qui 'n voldrá.

·*·

Per si algú veu ab mals ulls l' abundancia de poesías que conté lo present número, vaig á desagraviarlo no més que ab una advertencia.

Per exemple: que encara estém en mes de Maig, mes de la poesia, y que per lo tant la elaboran que 's un gust nostres poetas.

¿No es vritat, *Angel Romántich?*

·*·

Lleigexo en un periódich que dintre sis ó set días s' alsará l' estat de siti en Catalunya.

Lo periódich deuría anyadir:

Si las cosas continúan en son siti.

·*·

Barcelona Cómica, periódich dirigit per lo celeberrim *Nitram*, ha anunciat reformas, segons ell notables.

En lloch de disbaratá una vegada cada setmana, se proposa en endevant tocar lo violón cada día. Més val aixís.

Perque 'ls pochos que 'l compran se convencerán més aviat de que *Nitram* y escriptor son dos cosas que braman de veurers juntas.

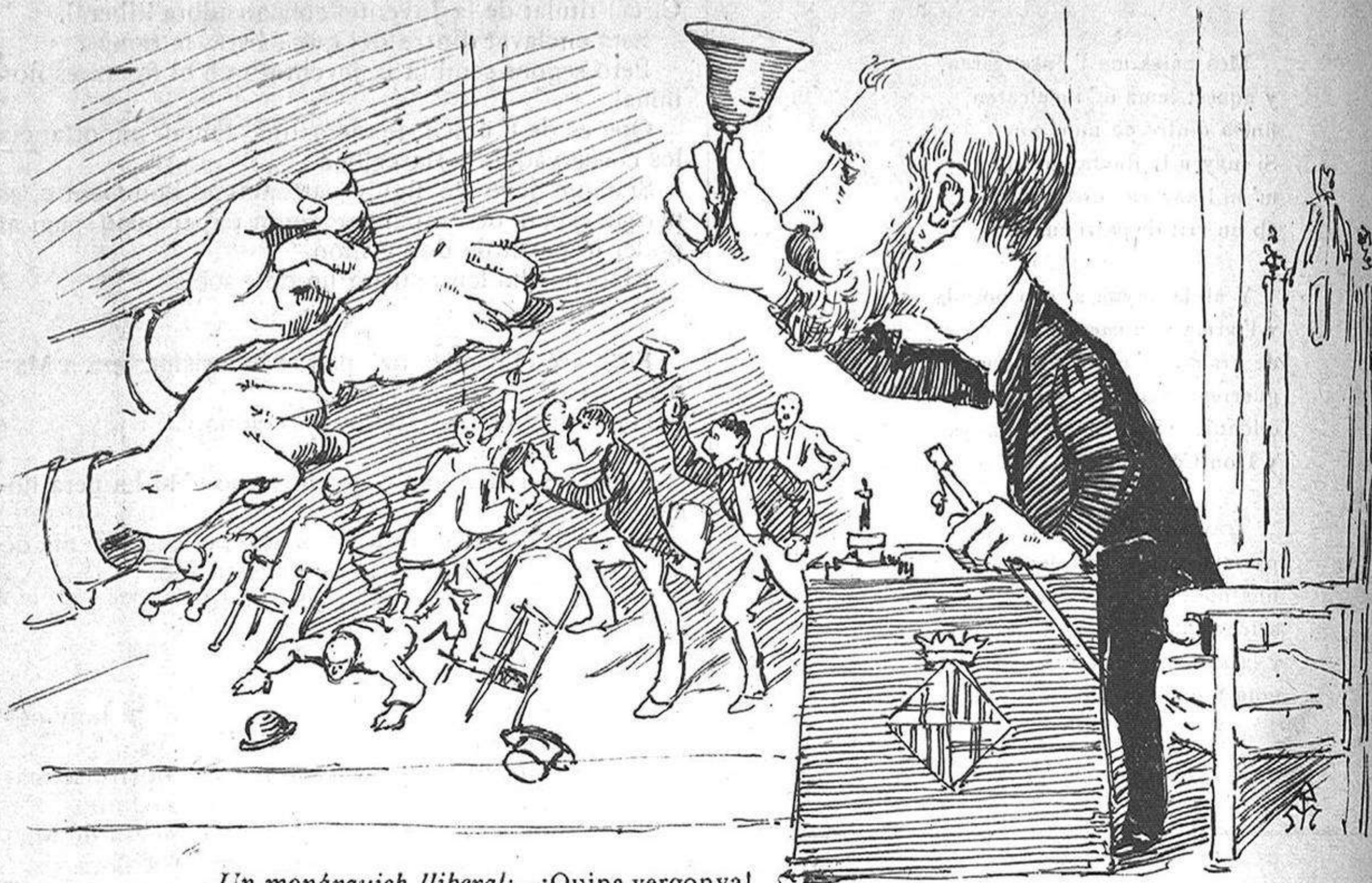
·*·

Ja está aprobat lo sufragi universal.

Lo Crit d' Espanya, en vista d' aixó, creu prompte poguer fer dir missas en sufragi....

Puntos suspensivos,
más vale callar.

ARMONÍAS LLIBERALS DINS LO MUNICIPI DE BARCELONA

Un monàrquich lliberal:—¡Quina vergonya!
 Un republicà:—¡Quin gust!
 Un carlí:—¡Ara va bè!

SASTRERIA CATÓLICA

Vestits á mida desde las classes regulars á las més superiors.

GÉNEROS DEL PAIS Y EXTRANGERS

Preus relativament baratos segons classe.

14, TAPINERÍA, 14—BARCELONA

LLANA Y MANXIULAS

Llibre de molta gresca, prosa y vers, dedicat als llanuts; ab manxiulas pel clatell dels esquilats, y una Cansó de la Llana, en solfa, que cantada deixa ab un pam de nás als sabelluts. La portada del llibre es llampanta, ab molta llana, caps de bé estisoras, estrelles ab cúa... lliberal, etc., etc.

PREU: 4 RALS

LA TABOLA

150 riallas, 3 rals.—Un llibre premiat, que abans valia 2 rals, UN RALET.—De venda en aquesta administració.

Fábrica de cotillas de varias clases

DE
FILLAS DE DUAT

ENVIO Á PROVINCIAS

Archs, 4 tenda y Sagristans 5. - 3.er - 1.a

BARCELONA

ENQUADERNACIONES

en un dia luxosas y senzillas en lo taller de

PENELLA Y BOSCH

Molas, 29, prop la de Fontanella

BARCELONA.

GÉNEROS DE PUNT

DE
GONZALO COMELLA

3. Carrer de la Boquería, 3.—BARCELONA

TANCAT LOS DIAS DE FESTA.

GONZALO COMELLA

3. Carrer de la Boquería, 3.—BARCELONA
 TANCAT LOS DIAS DE FESTA.

ESTAMPERIA

de NTRA SRA. DE LA MERCÉ
 de MARIANO DE LA C. CODINA

Taller d'imatges de fusta, de totes classes.

FÁBRICA DE MARCHS

Oleografias, cromos, grabats, felicitacions, sorpresas, etc.

ENVÍO A LAS AMÉRICAS

TANCAT LOS DIAS DE FESTA.—ARCHS, 7, BOTIGA